

HEDESLSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 13.- 80. årg.

15. okt. 1959

INDHOLD:

Hedeselskabets
sølvbæger

Det lykkedes ikke
første gang

To dødsfald

De danske

Mergelselskaber

Fra Skjernegnen

Oplag: 19.300

En arbejdskraft, der ikke kører træ

Altid veloplagt - ingen „sygedage“!... Lad Danmarks mest solgte traktor være Deres hjælper. Tal allerede nu med en af de mange autoriserede Massey-Ferguson forhandlere. De er de eneste, der kan give den effektive service og garanti, som vort selskab og dermed Massey-Ferguson koncernen står bag, på alle Massey-Ferguson traktorer - hvad enten De køber dem som ny eller brugte!

NORDISK TRACTOR COMPANY A/S
KØBENHAVN SV

MASSEY - FERGUSON

Rødkjærbro Cementvarefabrik

ved J. T. Birk .. Telef. Rødkjærbro 14

FØRER KUN MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
Forlang tilbud

Hulkjærhus Planteskole

RØDKJÆRSBRO
Telefon Ans 25

Planter til skove,
læhegn og haver

H. Struers kemiske Laboratorium

Apparater
Instrumenter
Glasvarer
Kemikalier

Leverandør
til Hede-
selskabets
laboratorier

AARHUS
3 16 11

KØBENHAVN
C 1402

ODENSE
3 602

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12
Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

GUGKALK

gi'r Grøde

Faa fuldt udbytte af
Jorden. Brug vor aner-
kendte Jordbrugskalk
— det betaler sig!

GUG KALKVÆRK A/S
Elmealle 2, Hasseris. Tlf. Aalborg 21288

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

Telefon Skive 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

Telefon Viborg 1330

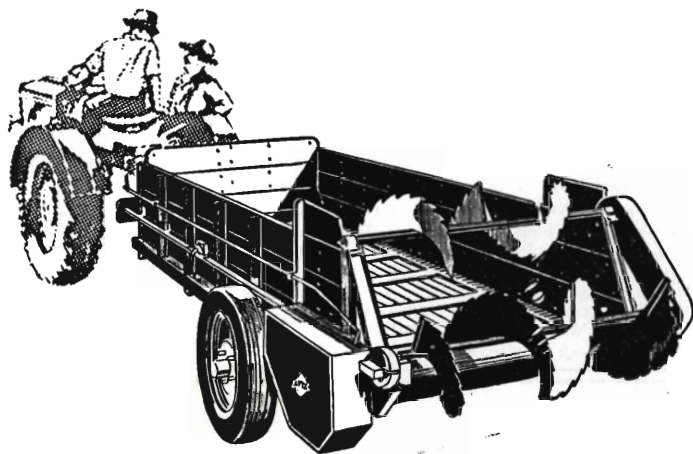
CLOC

Liqueur
Gin
Whisky

SOLUS betyder enestående

*Køb
en*
SOLUS

STALDGØDNINGSSPREDER

**Hvorfor er en SOLUS staldgødningsspreder enestående?
Fordi den er utrolig alsidig.**

De kan bruge den:

- til udspreddning af naturgødning,
- til udspreddning af råkalk og mergel,
- til snitning af grøntfoder til ensilering,
- til læsning af roer i jernbanevogn,
- til opsætning af roebatterier på marken,
- til hjemkørsel af hø, korn m. m.
- som tohjulet landbrugsvogn,
- som selv aflæsser af roer, kartofler m. m.

De får 8 maskiner i een SOLUS staldgødningsspreder. —
Læs alt om den mest alsidige maskine i dansk landbrug i vor
udførlige, illustrerede brochure, der tilsendes gratis fra

H. SØNDERBY & Co.
TARM . MASKINFABRIK . TLF. 16 - 34 - 179

SOLUS betyder enestående

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

SKOVARBEJDESKOLENS KURSUS 1959/60.

2. Fra den 19. okt.	til den 14. nov.	— Alm. skovarbejderkursus.	
3. " " 23. nov.	" " 19. dec.	— do.	
4. " " 4. jan.	" " 30. jan.	— do.	(specielt nåletræ)
5. " " 8. febr.	" " 27. febr.	— do.	
6. " " 7. marts	" " 27. marts	— do.	

Forststuderende og skovfogedelever kan deltage i kursus nr. 5 og 6 mod at betale 50,00 kr. pr. uge i kursusafgift.

Skovfogedelever på prøveår modtages ikke.

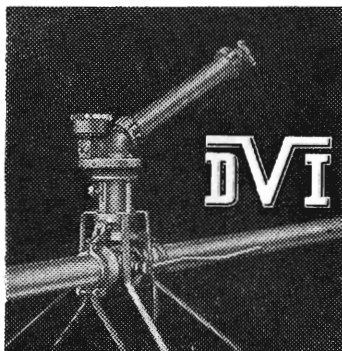
Ansøgningsskema og evt. yderligere oplysninger fås ved henvendelse til:

Skovarbejderskolen, Kagerup st., telefon Helsingø 302 u.

Skovarbejderskolens bøger:

Håndredekaber til skovarbejde v/ G. Bergsten og I. Nissen kr. 4,00
Arbejdstekniske råd og vink v/ G. Bergsten, 2 udgave kr. 3,00
Motorsavens brug og vedligeholdelse v/ I. Nissen, 3. udgave kr. 2,00
Regnskabsbog for motorsave kr. 1,50

Ved forud indbetaling til giro 72403 sendes bøgerne portofrit.

VANDINGSANLÆG

med Kanoner eller Sprinklers

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghøj, Fredericia

Tlf. Erritsø 128

SKOVTJÆRE 0,433
Mod vildt- og museskader

MUSETJÆRE

Kun mod mus.

Mere effektiv end 0.433.

ARBINOL-SPANGOL V.

Specielt monterede sprøjter.

BROCHURER:

„10 år“.

Sprøjten og sprøjte teknik
Sprøjtningresultater 1953-54

DIANA SKOVTJÆRE

Orehoved telf. 96

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD

Telefon 921

NORMRØR

med garantimærket Δ

Imprægnering

Brøndrør

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros
Bogtrykkeri
Kontorforåyning

Sct. Mathiasgade 31—33
Tlf. Viborg 802—803

Aarhus Privatbank

Aarhus

Stiftet 1871

København

AEROLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF.

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 13

15. oktbr. 1959

80. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, skovridder B. Steenstrup (formand), overingeniør N. Venov og distriktsbestyrer J. Alsted. Redaktør: H. Skodshøj. Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.

Indhold: Hedeselskabets sølvbæger. — Det lykkedes ikke første gang. — To dødsfald. — De danske Mergelselskaber. — Fra Skjernegnen. — I få ord.

Forsiden: Luftbillede fra Møgelvang-kolonien set fra syd. For 25 år siden var dette areal ubebygget, nøgen hede.

Hedeselskabets sølvbæger

Ved dyrskuefrokosten i Skærbæk den 12. september overrakte borgmester J. Paulsen, Tønder, på Hedeselskabets vegne selskabets sølvbæger til Bertha og Martinus Brydebøl, Gånsager.

Det er Martinus Brydebøls fødehjem, det dygtige ægtepar nu ejer. Han overtog det efter faderen i 1928, og ejendommen var da i en meget forfalden tilstand, så den da 25-årige Martinus fik nok at gøre. Der var kun 7 tdr. ld. til de forfaldne bygninger og kun 1 ko og 2 grise, så det var nødvendigt at arbejde for andre i de første år. I 1936 blev han gift med Bertha Ziemko fra Lindet, og i 1938 kunne han tilkøbe 20 tdr. ld., hvoraf kun 3 tdr. ld. var i kultur. Der blev bygget nye bygninger i 1943 og hvert eneste år er det gået fremad. Det er nu en smuk velbygget gård på ialt 29 tdr. ld. med stor besætning, velbesat med maskiner og Brydebøl har egen bil. Der er godt med læplantning, og besætningen er nu på 10 køer, 6 stk. ungvæg og 4 grisesøer. Gælden er den samme som i 1928, nemlig 6000 kr. — alt nyt, ombygning og maskiner er betalt uden at stifte ny gæld.

Det er et dygtigt og smukt arbejde, der her er udført, og overrækkelsen af sølvbægeret gav da også anledning til megen hyldest til ægteparret.

*

Frida og Aagaard Sparvath, Forsomho, Ølgod, har efter indstilling af Hedebruget fået tildelt Hedeselskabets sølvbæger. Aagaard Sparvath er født i Tarp i Ølgod i 1898, hvor faderen

havde en hedejendom på 58 tdr. ld. på Stejlund hede. Til trods for udstrækningen måtte det kaldes en lille ejendom på grund af, at det meste var hede. I 1921 overtog Aagaard ejendommen, hvor der da kun var et lille krumhus med 3 køer og en hest — lyngleen var næsten det vigtigste redskab. Omtrent med det samme fik han anlagt

Aagaard Sparvath.

Frida Sparvath.

en bigård, der gav lidt ekstra indtægter, medens han sled med at vende lyngen med hest og plov. Det vakte nogen opsigt, at han byggede en vindmølle lidt fra det gamle hus, men det viste sig hurtigt, at det kun var et led i en vel forberedt plan, idet der blev bygget lade med kørelade helt igennem, hvor vindmøllen fandt sin rette plads på taget.

I 1934 blev han gift med Frida Andersen fra Hejbøl, der har været ham en dygtig og trofast medarbejder og støtte, med særlige anlæg for at passe grise og kalve. Der blev bygget kostald og besætningen voksede år for år efterhånden som opdyrkningen skred fremad og mergel og kunstgødning gav resultater. Der står nu en god hollandsk besætning bestående af 14 køer og adskilligt flere stykker ungvæg.

Opdyrkningen er sket med nogle få tønder land om året, det er kun i de sidste 5—6 år, at der har været brugt traktor. Også kæmpeploven har med held virket på Sparvaths jord. År for år er afgrøderne blevet større og større, så bygningerne stadig har måttet udvides. Overalt på ejendommen er der i årenes løb skabt gode læforhold, idet der bl. a. er plantet 3 km læhegn.

Overrækkelsen af sølvbægeret fandt sted den 21. september ved en smuk fest på Ølgod afholdshotel, som landboforeningen havde ind-

budt til. Direktør H e i c k, Hedeselskabet, talte for ægteparret, inden de modtog hædersbevisningen, og fremhævede det ideelle samarbejde i hjemmet, der havde givet så fremragende resultater. Det var kun indenfor landbruget, at noget sådant kunne nåes, og det de to men-

Ejendommen på Stejlund hede.

nesker havde dyrket op havde gjort Danmark større. På landbofor-
eningens vegne hyldede formanden, gårdejer Chr. Holt Søren-
sen også ægteparret. Poul Larsen, Hedebrugets lokalafdeling,
glædede sig over, hvor smukt Frida og Aagaard Sparvath havde evnet
at tage livet både som en gave og som en opgave til eksempel for
andre.

Det lykkedes ikke første gang

Dramatiske øjeblikke omkring en digebygning i Holland

Under en studierejse i Holland i 1954 fik undertegnede lejlighed
til at overvære det første forsøg på at lukke den sidste del af diget,
der skulle indeslutte en bugt kaldet Dijkwater beliggende på øen
Schouwen-Duiveland. Arbejdet vanskeliggjordes ved, at der på det
pågældende sted er en normal tidevandsforskel på ca. 2,75 m.

Stormflodshøjvandet i februar 1953 nåede en højde af 4,40 m på
dette sted, og man stod derfor over for at måtte forhøje digerne rundt

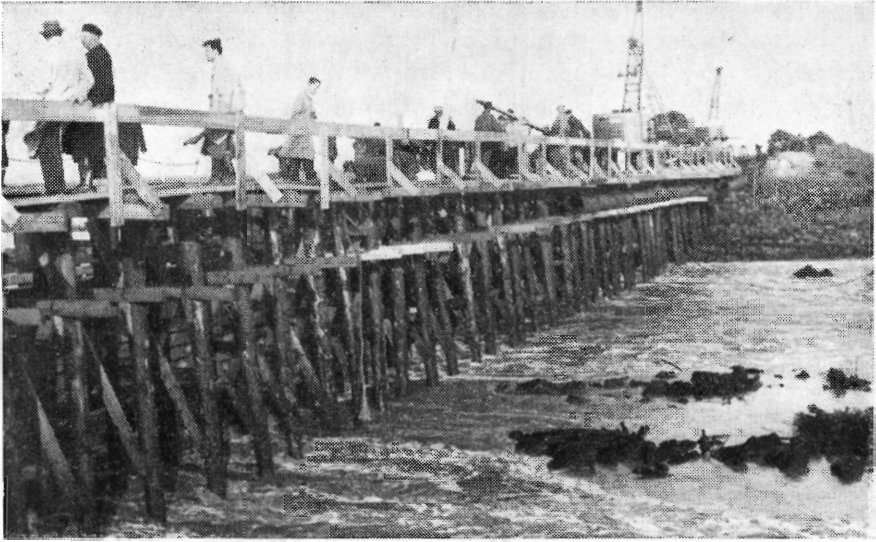

Fig. 1. Afslutningsdiget set fra havsiden ca. kl. 7 ved laveste ebbe.

langs hele Het Dijkwater eller at måtte inddæmme og tørlægge hele bugten, og man havde valgt den sidste løsning.

Entreprenørfirmaet, der havde fået arbejdet overdraget, J. P. Brockhoven, er temmelig stort, men havde kun forholdsvis ringe er-

Fig. 2. »Plankeværket« er nu ved ebбетid færdigt, og arbejdernes løbebroer taget op. Disse løbebroer kunne anbringes i forskellig højde og blev sænket, efterhånden som tidevandet sank. Formanden inspicerer til sidst plankerne og udbedrer lidt hist og her.

faring i denne slags arbejder. Det havde foreslået at lukke diget på en gammelkendt måde, der dog ikke er almindelig i Holland, men derimod anvendes en del i Japan.

Den anvendte metode består kort fortalt i følgende: De sidste

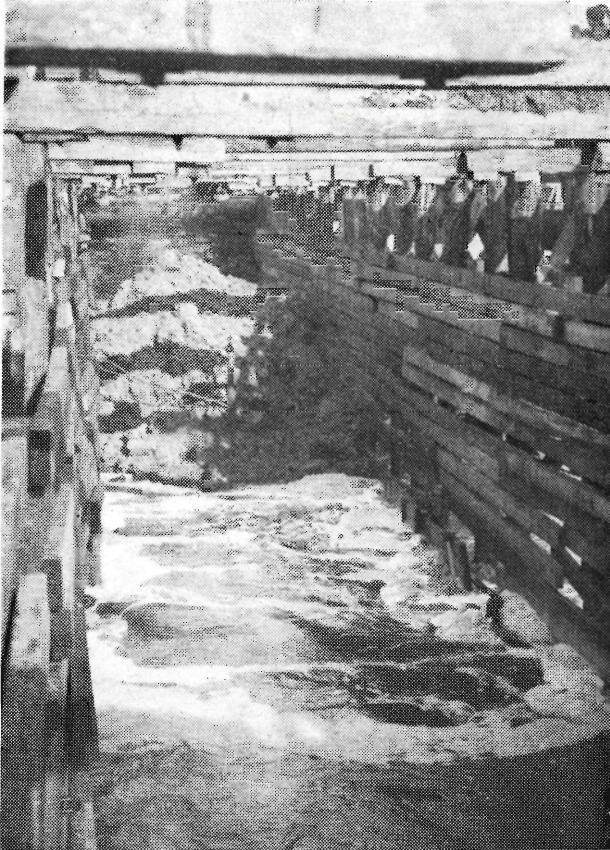

Fig. 3. Gravemaskiner fylder jord i, to tipvognstog afleverer deres last og gabet bliver mindre, men vandstrømmen er stadig voldsom.

80 m af diget søges lukket på een gang. De tilsluttende digeender og bunden i gabet beklædes med faskinmadrasser med sten på. Der rammes tværs over gabet 4 parallelle pælerækker, hvoraf nr. 1 og 2 samt 3 og 4 hver for sig er afstivet med indbyrdes skrånstivere. Afstanden imellem rækkerne 2 og 3 er 4 m.

Lukningen forberedtes ved, at man om natten ved højvandstide begyndte at slå et slags utæt plankeværk op indvendigt på pælerækkerne 2 og 3. Man startede foroven og rykkede nedad, efterhånden som vandet sank. Ved lavvande ville man da starte med at fylde jord

Fig. 4. Afslutningsdiget set fra fjordsiden. Man ser arbejderne stå i vandet med store træflager for at få det indpumpede sand til at lejre sig efter ønske. Vandstrømmen gennem diget er nu så at sige stoppet. Klokken er ca. 11, og de implicerede parter har fået lykønsket hinanden med den veloverståede lukning af diget.

Fig. 5. Vandet er nu ved 14-tiden nået godt 2 m højere op end på fig. 1, der er taget næsten samme sted fra. Ingeniør Dibbits, som er direktør i Rijkswaterstaat, ser alligevel noget betænkelig ud.

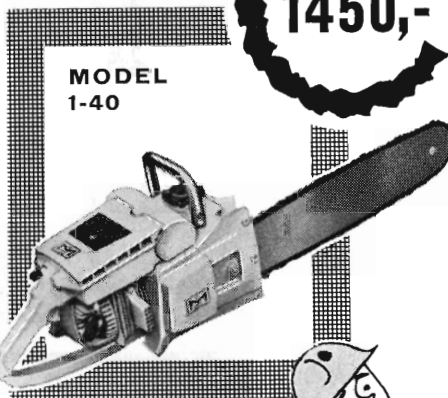
- der er en

McCULLOCH

KÆDESAV

TIL ETHVERT FORMÅL

McCulloch-navnet på Deres kædesav er Deres garanti for højeste fagmæssig kvalitet og hensigtsmæssig konstruktion

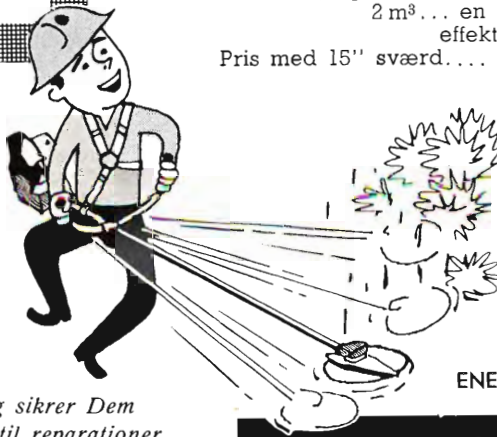
McCulloch 1-40, er kædesaven, som dækker Deres behov. En direkte-dreven sav, hvor driftssikkerhed og økonomi er det afgørende.

Et professionelt stykke værktøj for lettere arbejde under vanskelige forhold, til skæring og afkorting af lægter og stager, til tophugning, samt til fældning af træer indtil 1 m³. Model 1-40 er kædesaven med den hurtige start og den letteste betjening.

McCulloch 1-50, en ny »letvægts« sav, en af de mest alsidige indenfor alle former for skovbrug. En 4,5 HK motor giver i forhold til den minimale vægt den største ydeevne man har kendt indenfor kædesave. 1-50 arbejder faktisk af sig selv, den sætter lave stød, og klarer træer helt op til 2 m³... en pålidelig og effektiv kædesav. Pris med 15" sværd... kr. 1750,-.

McCulloch

1-40 og 1-50 kan begge forsynes med et specielt buskrydderaggregat, som gør det muligt at rydde krat og underskov hurtigt og effektivt.

ENEIMPORTØR:

Carl F. Petersen

Tlf. 30 11 38

GL. KØGEVEJ 65 - KØBENHAVN VALBY

- 12 mdrs. garantiforsikring sikrer Dem mod uforudsete udgifter til reparationer.
- Originale McCulloch reservedele fås over hele landet.
- Lad vore konsulenter eller forhandlere demonstrere for Dem uden forbindelse.

FORLANG BROCHURE OG DEMONSTRATION

Distriktsforhandlere:

JYLLAND:
Carl F. Petersen, Istedgade 37
Aalborg, tlf. 2 88 55
Motorf. A. Due Andersen,
Brabrand, tlf. 6 08 27
I/S Henning Hansen, Vejle, tlf. 2558

FYN:
Carl F. Petersen, Vindegade 76,
Odense, tlf. 12 41 10

SJÆLLAND:
Motorforhandler Egil Johansen,
Fakse, tlf. 465
Motorforhandler Holger Møller,
Frederiksberg pr. Sorø, tlf. 1151

SØNDERJYLLAND:
Motorforhandler Bent Petersen,
Slotsvej 62, Gram, tlf. 2 15 34

LOLLAND-FALSTER OG MØN:
Motorforhandler Arnold Larsen,
Grænge, tlf. 126

McCULLOCH BETYDER KVALITET I ENHVER DETAILLE

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med fintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekøde») omkring stødfugerne.

Spørg Hedeselskabet.

Jordbrugskalk

Ferslev Kalkleje
pr. Ellidshøj

Batum Kalkleje pr. Roslev
Tlf. Aasted 66

Mergel

Levering fra lokale Lejer

Brunkul

Midtjysk Brunkul Industri
Søby pr. Kølkær
Tlf. Kølkær 28

Tegl

Katrinebjerg Teglværk
pr. Hejnsvig
Tlf. Hejnsvig 17

H. THEUT A/S

Ingeniør- og
Entreprenørforetning
Telefon Viborg
Viborg 1860 Skovbrynet 23

A/S FRØCONTORET

KOLDING

Telf. 4344

FRØAVL
FRØHANDEL

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontor i
Karup og Kølvrå

Philipsen & Hall A/S

Sct. Mathiasgade 88 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK
v/ Marius Ødum
Kristrup pr. Randers
Tlf. 400 Randers fri not.
Kun Δ mærkede varer
føres

Største lager
Bedste kvaliteter
Forlang tilbud

PALUDANS PLANTESKOLE A/S

KLARSKOV

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prislister
TELEFON KLARSKOV 9

Røde

DRÆNRØR

fra 2"—12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

„Sofienlund“
TEGLVÆRK

Telefon 10 Ulstrup

Krogsgades Cementstøberi

J. Halvorsen & Sønner
Kontor:
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon • 2 55 99

Ny fabrik i Veilby
Alt i betonvarer D. S. 400

BETONKLINKER

til

HULMURS- OG STALDISOLERING

A/S FISKBÆK

BETONKLINKERFABRIK
TELEFON HERBORG 12

Røde

drænrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

● Fredenshøj Teglværk
Aabenraa Telefon 22127

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Tlf. 111 Bjerringbro

ALLE

Δ MÆRKEDE RØR

imprægnerede
og uimprægnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

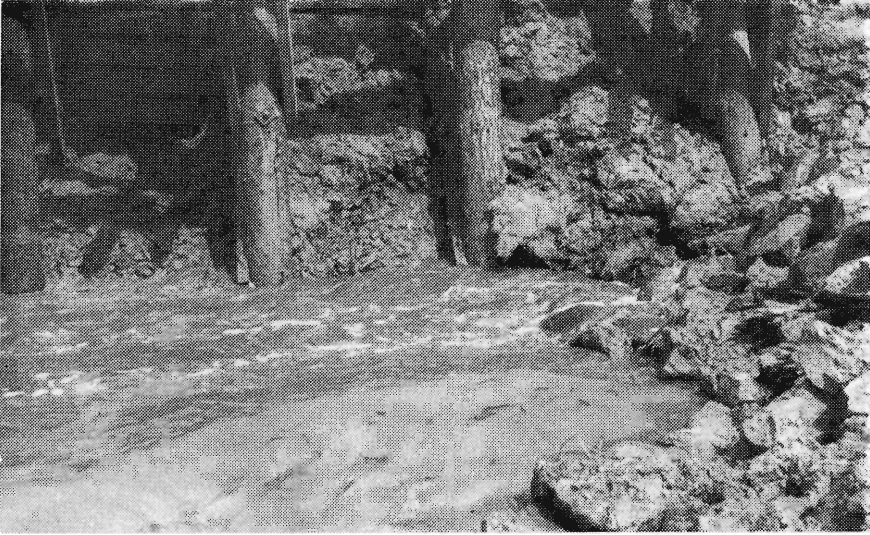

Fig. 6. Det betænkelige er, at vandet pibler svagt igennem på det sted, hvor det tidligere udførte dige tilsluttes afslutningsdiget. Der er ca. tre kvarter til højeste højvande.

imellem de 2 »plankeværker« på pælerækkerne 2 og 3. Til at transportere fylden havde man på den ene side 2, og på den anden side 3 gravemaskiner samt på hver side et tipvognstog. Endvidere var der

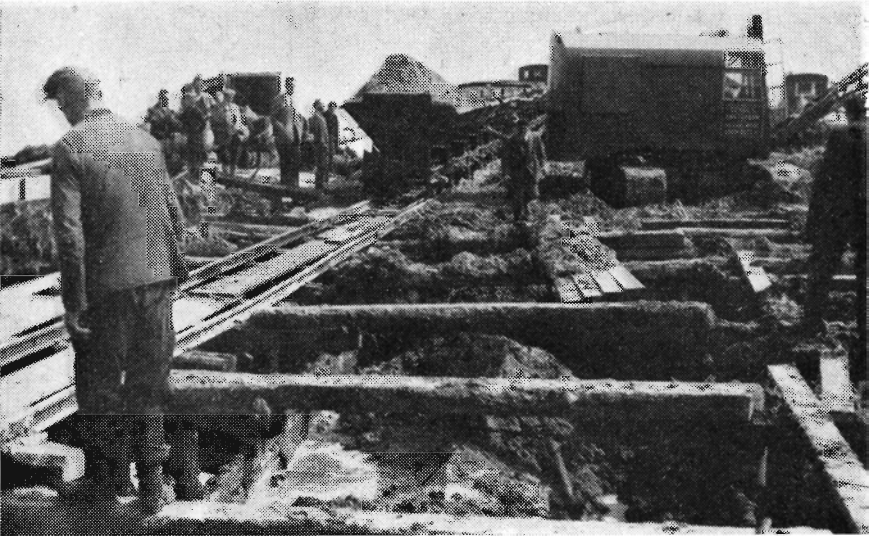

Fig. 7. Der tilføres jord på ydersiden for at stoppe gennemsiivningen. Den lille svage vandstrøm under diget vokser dog stadig og medtager efterhånden en del af fylden, således at diget synker, og ydervandet er nu lige ved at løbe over diget, men der er ekstra fyld på vej.

på begge sider oplagret ca. 750 m³ ler, altså ialt 1500 m³. Endelig var der på hver side af pæleværket anbragt 2 sandpumperør, der forsynedes med sand fra sandpumpere, der lå nogle kilometer borte.

Ved 8-tiden om morgenen begyndte indfyldningen af jord. Arbejdet kan vist bedst beskrives ved hjælp af hosstående billeder.

Inden sidste billede blev taget, og endnu mens vandmasserne

Fig. 8. Den sidste forhåndenværende fyld er brugt, og ydervandet løber nu over digekronen i en spæd strøm. Entreprenøren står i baggrunden og giver gravemesteren besked om at skynde sig endnu mere med at fylde jord på. Der er dog næppe nogen gravemester, der har arbejdet hurtigere end denne mand i hint øjeblik. I desperation giver entreprenøren alle arbejderne ordre til at smide jord på med spader og hopper selv ned på dæmningen.

brølede, samlede ingeniør Dibbits alle de i sagen implicerede parter om sig til en konference for dels at fastslå årsagen til det skete, dels at udkaste planer til et fornyet lukningsforsøg.

Sagkundskaben mente, at årsagen til bruddet var, at entreprenøren havde anvendt en for mager og ringe ler til fyld ved de eksisterende digeeenheder, et punkt, der var blevet advaret mod fra Rijkwaterstaats side.

En yderligere årsag var, at den ene sandsuger under lukningen fik ler i sugerøret og derfor blev afbrudt. Dette forårsagede et stop i sandtilfyldningen, hvilket igen bevirkede, at trykgradienten under dæmningen blev for stor, da ydervandspejlet atter steg. Bruddet fandt sted en halv time før højvandet kulminerede, og forskellen mellem yder- og indervandstanden var da 2,20 m. Ved bruddet opstod et hul

på 80—90 m's bredde, og vandstrømmen gravede et hul på over 4 m's dybde under den tidligere bundbeskyttelse, idet det nye gab forskød sig ca. 4 m i digets længderetning og derfor kom delvis udenfor den eksisterende bundbeskyttelse.

Arbejdet med reparation af skaderne og med den endelige lukning af diget blev grebet an på følgende måde:

Fig. 9. Bruddet er nu en kendsgerning, og tilbage står kun at redde, hvad reddes kan.

Først og fremmest blev det nye gab hindret i at brede sig yderligere ved udlægning af 6300 m² faskinmadrasser og stensikringer.

Derpå blev der her ovenpå opbygget en dæmning af store sten. Denne stendæmning, der var delvis gennemtrængelig, formindskede forskellen mellem yder- og indervandstanden, samtidig med at de store sten kunne tåle de betydelige strømhastigheder, der var tale om, 2 til 3 m pr. sec. Dæmningen førtes først op til kote +0,90 m og dækkedes derpå på ydersiden af 2 faskinmadrasser, der blev holdt nede ved en overliggende stenkastning. Faskinmadrasserne var tætnet med tagrør. Så førtes dæmningen op til kote 2,30 m, alt imens sandsugerne indpumpede sand i store mængder, ved flod på ydersiden og ved ebbe på indersiden. Endelig dækkedes ydersiden af en slags presenning, der holdtes på plads af stenkastning. Denne afdækning viste sig at være meget effektiv.

I ly af denne stendæmning udførtes på indersiden en slags moler rundt om det dybe hul i bunden, og det var forholdsvis let at lukke gabet imellem disse moler helt med sten og faskiner. Da vandstrøm-

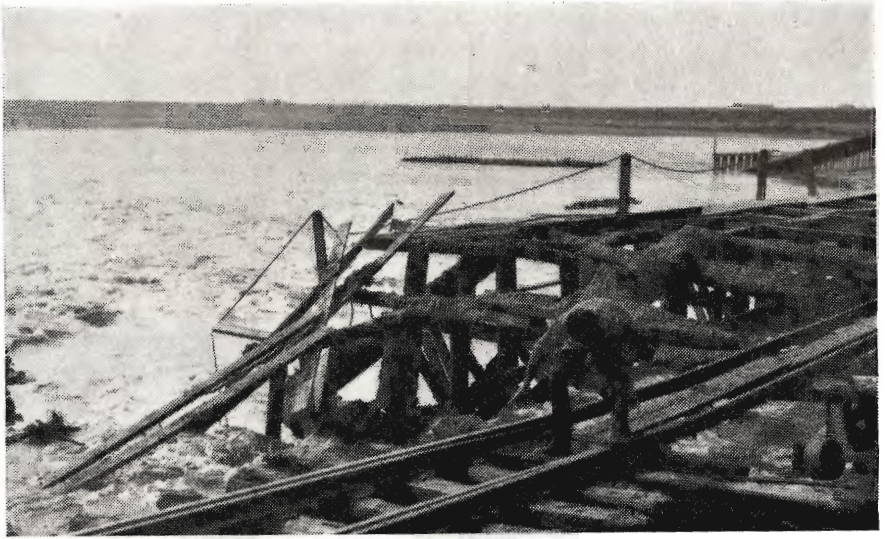

Fig. 10. Vandet fosser ind, og en mand forsøger i sidste øjeblik at redde sig over det brølende gab.

men således var helt standset, førtes det endelige dige i løbet af een dag op til kote 3,00 m med 4 m's kronebredde, hvorefter digets færdiggørelse kunne finde sted. Det blev ført op til kote 7,80 m. Det tog knapt 6 uger, fra digebruuddet fandt sted, til gabet var lukket igen.

Dette arbejde var et nyt eksempel på, at vandbygning kan være særdeles vanskelig, idet vandet besidder meget store kræfter, som

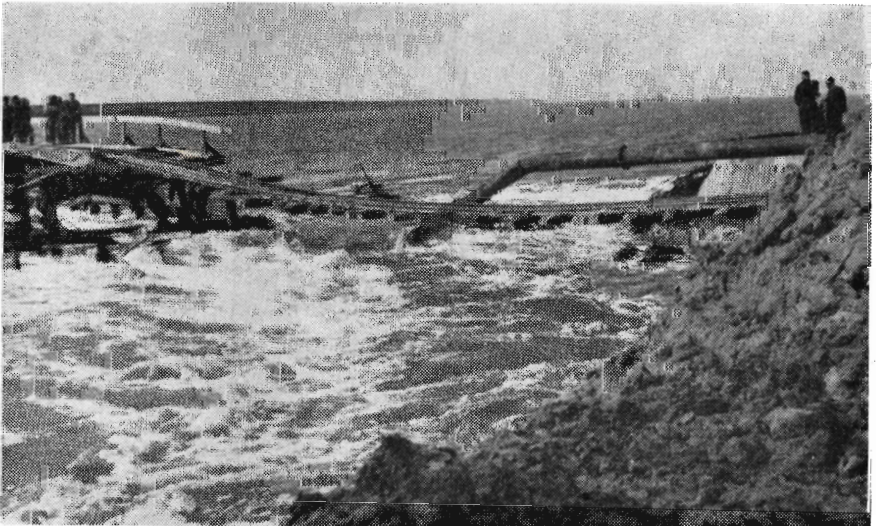

Fig. 11. 30 minutter efter at bruddet begyndte.

kan narre selv hollænderne, der har mange hundrede års erfaring i udførelse af den slags arbejder.

M. H ø s t - M a d s e n.

To dødsfald

M a r t i n A n c h e r s e n, Klosterlund, der i efteråret 1945 skænkede Hedeselskabet »Klosterlund« med 112 ha, er død, knapt 82 år gammel.

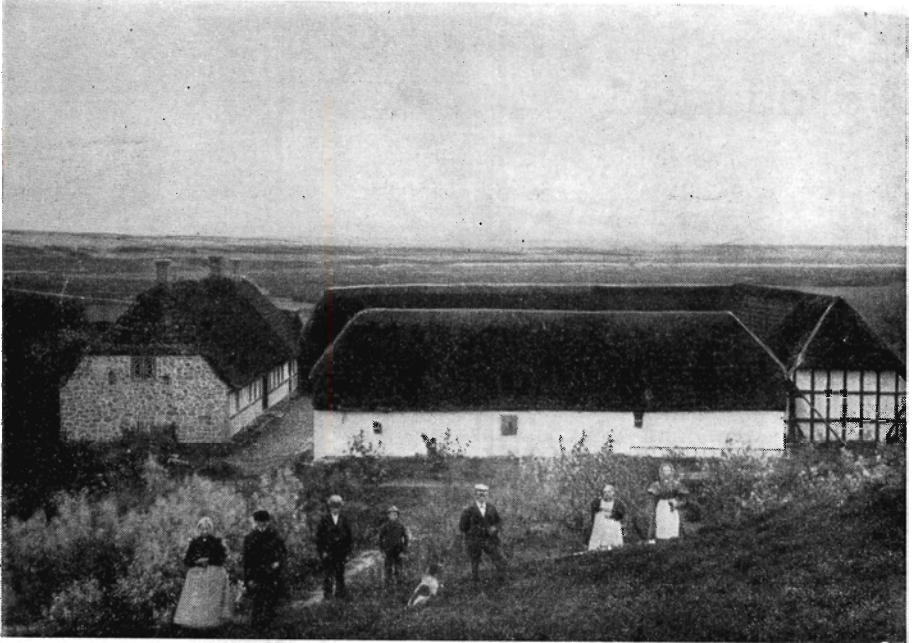
Martin Anchersen blev en ensom mand i de senere år efter at hans kone for en del år siden døde og efterlod ham alene i den store villa, han i 1945 havde bygget sig i egekrattet ovenfor »Klosterlund«. Tiden var løbet fra ham, tempoet passede ham ikke og måske havde han svært ved at forstå, at udviklingen måtte skabe brud med det, der i hans manddomstid var rigtigt — det var ikke muligt at lade udviklingen stå stille.

»Klosterlund« var Anchersens slægtsgård, som oldefaderen overtog i 1772, dengang en ensom hedegård i kanten af de store moser og i læ af det tætte egekrat på bakkerne, hvor oldtidsminder fandtes i stort tal. Allerede i 1903 tog Martin Anchersen med stor dygtighed fat på en rationel tørvefabrikation, først skæretørsv og fra 1910 æltetørsv efter Rahbeks metode. Skønt æltetørsv da kunne sælges for 3,25 kr. pr. 1000 stk. gav det ham rigelige midler til opdyrkning af heden og de høje arealer i mosen. Han var på disse arealer meget virksom og bl. a. drænede han store arealer, medens han langs bakkerne fik anlagt vandingskanaler. I disse år lykkedes alt for ham, således at han i årene 1910—14 fik råd til at ombygge den gamle gård og opføre de bygninger, som danner grundlaget for det nuværende »Klosterlund«, hvor Hedeselskabets maskincentral har til huse, samtidig med at der drives et godt landbrug.

Det var dog på andre områder end ved driften af tørvemose og gård, at Martin Anchersen gjorde sig særlig kendt. Den historiske egn havde tidligt kaldt på ham, vækket ham og efterhånden givet

hans liv et særligt indhold. Som han selv fortalte det, begyndte han med at samle på oldsager, og da arkæologer og særligt sagkyndige altid var velkomne hos ham, erhvervede han sig efterhånden en udstrakt viden, som ledte ham frem til selv at søge i omgivelserne —

»Klosterlund« som gården så ud for et halv hundrede år siden, en hyggelig gammel hedegård. Personerne er fra venstre Martin Anchersens forældre og som nr. 3 Martin Anchersen. I baggrunden ser man ud over mosen.

først i 30-erne resulterede det i det berømte Klosterlund-fund, en af de ældste bopladser i Danmark. Overensstemmende med denne interesse byggede han omkring 1935 det særprægede lokalhistoriske museum, der ligger gemt i egekrattet med udsigt mod mosen, og skænkede det og samlingerne til Nationalmusæet.

Årene kunne have faret blidere med ham, hans lidt kantede og tilbageholdende væsen gjorde det ikke lettere for ham. De sidste år var han ensom og bitter og havde slet ikke fortjent en sådan skæbne.

— — —

Medlem af Hedeselskabets repræsentantskab siden 1950, landinspektør N. S m e d S ø n d e r g a a r d, Thisted, er sidst i september afgået ved døden, 76 år gammel.

Landinspektør Smed Søndergaard afstod i 1954 sin virksomhed i Thisted efter med flid og dygtighed at have drevet den siden 1913. Hans ungdomstid som praktisk landbruger og med eksamen som landbrugskandidat fra 1907 medførte, at landbrugets forhold hele livet igennem havde hans varmeste interesse. Dette gav sig udslag i, at han selv drev et større landbrug, og i de senere år oprettede forskellige legater til gavn for landbrug og havebrug på Thistedegnen. Plantningssagen optog ham meget, og læplantningen var næsten en hjertesag for ham — et af hans store legater var da også oprettet til fordel for denne sag.

I Hedeselskabets repræsentantskab tog han kun sjældent ordet, og når han gjorde det, var det altid realiteter til gavn for Thistedegnen, det drejede sig om. Han elskede denne egn og kendte den og dens befolkning som få.

H. S.

De danske Mergelselskaber

Årsmødet i Skørping 1959

I strålende sol og bagende varme og med en større tilslutning end nogensinde gennemførte De danske Mergelselskaber den 18. juli sit årsmøde, denne gang på Skørping Hotel med påfølgende udflugt gennem Himmerland.

Efter den fælles frokost fordelt i alle hotellets lokaler åbnede formanden, gårdejer S. E g e b j e r g T h ø g e r s e n, Trust ved Faarvang, mødet med et velkommen til gæsterne og de mødte delegerede, der efterhånden fyldte den store sal. Næstformanden, gårdejer T r i e r H ø j, Vostrup, valgtes til ordstyrer.

Formanden redegjorde i sin beretning for bestyrelsens arbejde for at få genoptaget fragttilskudet, således som det blev pålagt den ved en resolution under generalforsamlingen i fjor. En rundskrivelse

til 194 landboforeninger og husmandskredse i Jylland med opfordring til at udtale sig for eller imod fragttilskudet havde resulteret i, at 139 foreninger ønskede fragttilskudet genindført og kun 8 svarede nej. $\frac{2}{3}$ af ja-stemmerne ønskede, at tilskudet skulle fordeles til kalkfattige ejendomme i hele landet, medens den sidste tredjedel ønskede tilskudet forbeholdt de kalkfattige, magre egne.

Efter at disse udtalelser var indhentet, henvendte De danske Mergelselskaber sig til landbrugsministeren om påny at få optaget en bevilling på 1,5 mill. kr. på finansloven til lettelse af mergeltransporten. Henvendelsen støttedes med følgende motivering:

»Tilskudet tænkes fordelt efter »Landbrugsministeriets regler for statskassens tilskud til transport af mergel og kalk til jordforbedring« af 27. juni 1952.

Til støtte for vort andragende skal anføres, at der lides et urimeligt produktionstab ved, at en meget stor del af Danmarks agerjord er mere eller mindre kalktrængende.

Af Jydske landboforeningers Planteavlsberetning for 1958 fremgår, at 66 % af de i årets løb undersøgte 95.938 jordprøver har vist kalktrang.

Af planteavlsberetningerne fra øerne fremgår, at ca. 50 % af reaktionstallene ligger under 7,0.

Det er vor opfattelse, at et tilskud af den nævnte størrelse vil virke stærkt ansporende i arbejdet for afskaffelse af kalktrangen, og at det atter ville give Hedeselskabet mulighed for, som det var tilfældet indtil 1. april 1957, at føre en vis kontrol med kalkkvaliteter og priser til stor gavn for en sund udvikling indenfor kalkhandelen.«

Landbrugsministeren tog venligt imod foreningens henvendelse, men mente ikke, at det var muligt at få gennemført forslaget, da der ikke kunne opnås flertal i finansudvalget, idet der ved forhandlinger i sin tid om andre landbrugslove var ydet landbruget anden støtte. Desuden mente ministeren, at i forhold til pengenes værdi var det kun små beløb til den enkelte.

Med hensyn til kontrollen med kalk- og mergellejer henvistes til, at der måtte kunne findes en brugbar ordning.

Håbet om at få tilskudet tilbage må nu endelig skrinlægges.

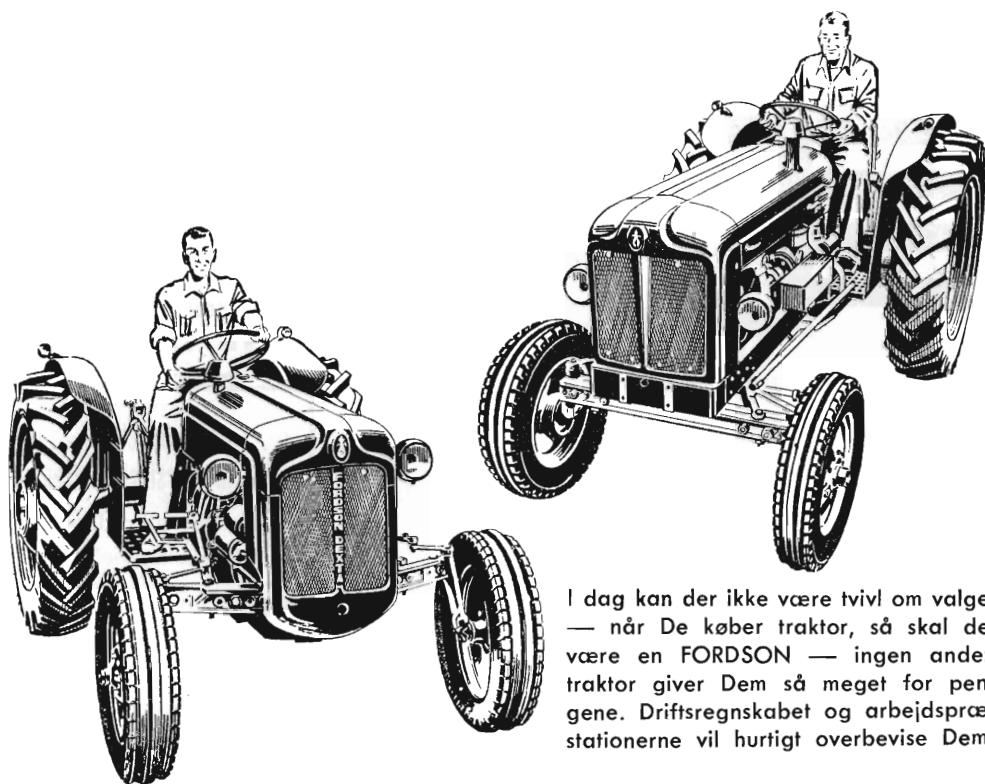
Skatten

Ved mødet i fjor blev der gjort rede for beskatningsforholdene ved salg af mergel. Det er jo sådan, at indtægt ved salg af mergel beskattes som indkomst, når afregning sker pr. m³ eller t, men hvis man afhænder hele arealet, kan beløbet gå over på formuen.

Vi ønskede en ændring, så indkomsten enten kunne engangsbeskattes med forud fastsat procentsats eller fordeles over 3 år.

... en vigtig faktor - en rigtig traktor

FORDSON MAJOR OG DEXTA

I dag kan der ikke være tvivl om valget — når De køber traktor, så skal det være en FORDSON — ingen anden traktor giver Dem så meget for pengene. Driftsregnskabet og arbejdspræstationerne vil hurtigt overbevise Dem.

FORDSON DEXTA og FORDSON MAJOR kommer fra verdens største specialfabrik for dieseltraktorer — og der er FORD kvalitet i de mindste detaljer. — Tal med den autoriserede FORDSON-forhandler om en demonstration endnu i dag.

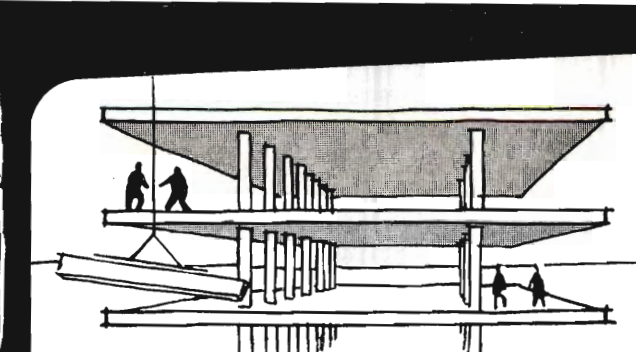

FORD MOTOR COMPANY A/S

Kloakrør — Landbrugsrør
Monierrør — Spidsbundsør
Mærket Δ 33, leveres overalt

Hovedkontor tlf. Ringsted 468
Fabrik: Hedehusene, telef. 18
— Birkerød — 468

Ringsted Cementvarefabrik og Tømmerhandel A/S

**SUPER
RAPID
CEMENT**

den ekstra hurtighærdnende
PORTLAND-CEMENT

- til betonarbejder, der haster
- til støbning i koldt vejr
- til præfabrikation og forspændt beton

ORHANDLERE OVER HELE LANDET

Dansk Brandforsikringsselskab

»**VERMUND**«

af 1904 - gensidigt selskab
Bygninger og løvsøre
Virkefelt hele landet
Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus

*Stenstrup og Odense
teglværkers kontorer*

Stenstrup - Telefon nr. 19

Prima drænrør

Vestjysk Trælasthandel

Varde
Betonvarefabrik

H. Kunøe og Aage Pedersen
Varde . Tlf. 519 - 520

Landbrugsrør

(drænrør)

efter Ingf. normer

FORLANG TILBUD

Viborg Andels-

Swineslagteri

vore udsalg bring. i erindring

Tlf. 137 og 779

Dansk
Plantageforsikringsforening

Det gensidige
forsikringsselskab

tegner forsikring for gen-
plantningsværdien for nå-
letræsplantager overalt i
Danmark. — Indskud een
gang for alle 1 kr. pr. ha.
Årlig præmie pr. ha 50 øre,
minimum 2 kr. Vedtægter
og indmeldelsesblanketter
ved henvendelse til

FORENINGENS KONTOR

I VIBORG.

Telefon 1340.

FORLANG
»**ODIN**«
ØL
FINESTE KVALITETER

Da vort forslag ikke blev imødekommet under behandling af lov om engangsindtægter, genfremsatte vi forslaget til behandling under ligningsloven sidste efterår.

Men også denne henvendelse var negativ, idet finansministeren mente, at det kunne få for vidtrækkende konsekvenser.

Mergelloven,

som er grundlaget for mergelselskabernes arbejde, har eksisteret nogenlunde uændret siden 1929 med kun små ændringer og tilføjelser, sidst i 1940.

Det er et spørgsmål, om ikke tiden nu er inde til at foretage en revision og a'jourføring af loven.

I 1929 blev næsten al mergelen udkørt på flyttelige spor eller på trafikbanerne. Nu køres kun lidt på trafikbaner og slet ingen ting på flyttelige spor. Lastbilerne har overtaget transporten.

Det er i dag almindeligt, at mergelselskaberne jævnsides med mergel fra lokale lejer også leverer kalk fra meget fjentliggende lejer, og det er f. eks. muligt, at man for kalkens vedkommende bør fastsætte en kortere afdragstid end de 10 år, som loven forudsætter.

Bestyrelsen har derfor nedsat et snævert udvalg, som skal overveje hvorvidt og i hvilket omfang der er behov for en ændring og a'jourføring af mergelloven. Man bør ikke rokke ved lovens grundlæggende princip om tinglysning med fortrinsret i de grundforbedrede ejendomme, men visse afsnit trænger til en modernisering.

Kalk- og mergelforsøgene,

som i hovedsagen er bekostet af mergelselskaberne, er nu ved at være afsluttede i den oprindelige form, og en samlet beretning med resultaterne kan ventes. Kalk- og mergeludvalget har iværksat et stort antal nye forsøg med stigende mængder for at få bestemt det gunstigste reaktionsområde for forskellige jordtyper til støtte for vejledningen i kalkspørgsmål, og vi vil gerne støtte dette fortsatte forsøgsarbejde.

Det gamle ord om, at mergel gør rig far, men fattig søn, må ikke kunne bruges i vor tid. Vi må holde reaktionstallet oppe i den højde, som passer til jordtypen — vi skal mulig i vore selskaber have en kontant afdeling, som kan levere for eksempel til et skifte hvert år.

Mergelarbejdet i 1958—59

Konsulent S. P. S ø r e n s e n, Hedeselskabet, fortsatte derpå med det mere faglige:

Merglingsarbejdet fra de lokale mergellejer har været af mindre

omfang end i de foregående år. Til gengæld er der leveret betydelig mere kalk gennem mergelselskaberne end i noget tidligere år.

Denne udvikling vil sikkert fortsætte, idet den står i forbindelse med den stærke udvikling af transportmidlerne. I samme retning virker de stigende arbejdsomkostninger i landbruget og det, at man nu i store områder betragter sig som færdige med grundforsyningen af kalk og herefter nøjes med vedligeholdelseskalkning.

Det vil dog fortsat være rigtigt at benytte de gode mergellejer med højprocentig, stenfri lermergel, hvor man har sådan et leje indenfor en rimelig afstand. Ved at benytte disse lejer kan man i mange tilfælde have den kulsure kalk spredt på marken til langt billigere pris end gennem anvendelse af ren kalk.

Det gælder navnlig for Jyllands vedkommende syd for en linie Randers-Viborg-Skive-Struer og på Fyn ud fra de gode lejer ved Munkebo og på Sjælland omkring Hanerup og Ledreborg.

Kalktrangen

Hvad enten man nu foretrækker mergel eller ren kalk, er det fortsat af afgørende betydning at holde jordens kalktilstand i den bedst mulige orden. Og det gør man bedst ved at lade foretage kalktrangsundersøgelser af jorden i hvert sædomløb og så tilføre det, der mangler. Hver landejendom bør have sit kalktrangkort, som ikke må være over 8 år gammelt.

Taleren redegjorde derpå for mergel- og kalkselskabernes virksomhed i det forløbne år, således som det har været omtalt her i tidsskriftet.

Der foregår for tiden forhandlinger mellem Hedeselskabet, landbrugsorganisationerne og statens tilsyn om en nyordning af dette tilsyn. Så længe disse forhandlinger foregår kan man vanskeligt sige noget om udfaldet. Men der er ialtfald håb om, at man snart kan komme så vidt, at der kan udsendes en fortegnelse måske i samarbejde med statens tilsyn. Vi savner denne fortegnelse, idet den gamle fra 1956 er forældet.

I umiddelbar fortsættelse af beretningen omtalte konsulent Sørensen

Kalkmiddelforsøgene

Den reaktionshævende virkning af kalk- og mergelformer af forskellig geologisk oprindelse er målt gennem en 10-årig forsøgsperiode.

Der er fundet nogen forskel på kalkmidlernes reaktionshævende virkning, især i de første år efter kalkens udbringning. Efter tilførsel af 4 tons kulsur kalk pr. ha er denne forskel i de fleste tilfælde udlignet efter 4—5 års forløb, hvorimod udligning først er sket efter 9—10 år, hvor der er anvendt 8 tons kulsur kalk pr. ha. En fortsættelse af forsøgene er nødvendig, såfremt

man ønsker at belyse, om den noget svagere virkning af nogle af kalkmidlerne de første år giver sig udslag i en tilsvarende længere virkningsperiode.

De fundne forskelle, kalkmidlerne imellem, synes at være uden forbindelse med kalk- eller mergelformernes geologiske oprindelse, men derimod snarere at hænge sammen med kalkningsmidlernes findelingsgrad.

Kalk- og mergelformerne er analyseret for indhold af fosfor, kalium, magnesium, mangan og kobber. Fosfor- og kaliumtilførslerne med mergelformerne har overhovedet ikke kunnet påvirke jordernes fosforsyre- og kalital. Magnesiumindholdet har i nogen grad givet sig udslag i jordbundsanalyserne, og magnesiumindholdet i mergelformerne kan formentlig være af nogen betydning, hvor der er risiko for, at magnesiummangel kan forekomme. På tilsvarende måde kan indholdet af mangan og kobber have en vis betydning i retning af forebyggelse af lyspletsyge og gulspidssyge. Man skal dog ikke regne med, at mergelformernes indhold af de nævnte stoffer vil være tilstrækkeligt, hvor stærk mangel virkelig forekommer. I det hele taget skal man sikkert vogte sig for at overvurdere den økonomiske betydning af kalkmidlernes følgestoffer.

Forsøgsjordernes humusindhold er bestemt ved forsøgenes anlæg i 1947—48 og senere i 1955. De fundne ændringer efter kalktilførselen er små og usikre.

I enkelte af forsøgene er foretaget udbyttebestemmelser. Der synes ikke at være nogen sikker forskel på udbyttet efter de forskellige kalkmidler, når der er anvendt samme mængde kulsur kalk pr. ha.

I de fleste af udbytteforsøgene er den væsentligste part af kalktrangen ophævet ved tilførsel af 4 tons kulsur kalk pr. ha, idet merudbyttet ved føgelse af kalkmængden fra 4 til 8 tons kun er lille.

I enkelte forsøg med lave eller forholdsvis lave reaktionstal er der ikke målt eller iagttaget nogen sikker virkning af kalktilførselen. Dette forhold tyder på, at jordbundsreaktionens betydning under forskellige jordbunds- og driftsforhold ikke er tilstrækkelig belyst.

Forhandlingen

Christoffersen, Vesterlund, takkede for beretningen. Når forhandlingerne om fragttilskudet intet resultat har givet, skyldes det, at arbejdet er taget op nogle postgange for sent. Der gik politik i det, den enkelte politiker ville gerne give bevillingen, men — ja, vi kender, hvordan der blev handlet. Skatteproblemet er ikke alene aktuelt for os, men også for brunkulsejerne.

Taleren var stemt for, at man ikke skulle rokke ved mergelovens principper, da man let kunne gøre mere skade end gavn. Kreditforeningerne er ude efter disse behæftelser med fortrinsret.

Hedeselskabets tilsyn med kalk- og mergellejer må opretholdes, det er et spørgsmål, om vi der ud over har brug for statens tilsyn, som vi skal betale for, men mærker meget lidt til.

Kvorning Jensen, Vrove, forespurgte, om det ikke var bedst at bruge mergel til rå jord og måske også til den magre sandjord.

Søren Kristensen, Vostrup, henstillede, at der anlagdes

forsøg på de lave arealer ved Ringkøbing fjord. Forsøgene må være forud for opdyrkningen i Skjernådeltaet.

Viggo Jensen, Blegind: Det ville dog være meningsløst, om Hedeselskabets tilsyn skulde falde bort, fordi fragttilskudet er taget fra os.

Hans Christensen, Varde, kunne ikke tro, at der var grund til at ophæve fortrinsretten. Afdragstiden burde være 10 år for mergel og 5 år for kalk.

S. Lovmann, Grundfør, omtalte det uheldige, at konsulenter prøvede på at spænde ben for dannelse af kalk- og mergelselskaber.

Nis Staal, Agerbæk, takkede for de gode beretninger, og fandt det rimeligt, at der betaltes for Hedeselskabets tilsyn, idet der heri lå en betryggende kontrol. anbefalede selskaber, der afviklede, at skænke rest-kassebeholdninger til forsøgene.

P. Hansen, Lunde, anbefalede at beholde fortrinsretten, den kan ikke undværes. Det er rigtigt, at 55—65 % af jorden er kalktrængende, og derfor bør forsøgsresultaterne gøres kendt ud over landet, så det bliver almindelig kendt, hvor godt det betaler sig at kalke.

Formanden og S. P. Sørensen besvarede forskellige af udtalelserne, og det oplystes bl. a., at nok hører Hedeselskabets tilsyn op, men det almindelige arbejde, sådan som det sker i henhold til mergelloven fortsættes.

Direktør Heick takkede for de venlige ord, der var udtalt i anledning af, at det var første gang, han deltog i årsmødet. Han udtrykte tillid til, at det måtte lykkes at fortsætte samarbejdet og bevare tilliden mellem foreningen og Hedeselskabet.

Med hensyn til fragttilskudet har det igen vist sig, at det er de stærke organisationer, der bør være de egentlige forhandlere. De landøkonomiske foreninger måtte have større tilskud, og compensationen hentede staten, d. v. s. efter forhandling med organisationerne, i stats-tilskudet til præmieringer ved dyrskuerne og i fragttilskudet. Enkeltforeninger har forsøgt igen at gøre fragttilskudet aktuelt, men skal det nytte noget, må mergelselskaberne have landbo- og husmandsforeningerne til at føre sagen frem, og jeg tror, det vil blive svært at få det taget op på det gamle grundlag.

Fortrinsretten har været i fare og kan blive det igen. Udviklingen hænger i nogen grad sammen med vore kreditforeningers opbygning. Som bekendt var vi nået til, at der var altfor stor forskel på ejendomspriserne, og hvad der kunne opnås i lån. Ved en ændring i loven om kreditforeninger i 1933 blev rammerne for kreditforeningslånenes højde indsnævret meget, men denne indskrænkning er dog bleven fjernet ved lovens revision i fjor. Vi skal gøre os klart, hvor

meget fortrinsretten i virkeligheden omfatter: Faste skatter og medhjælperløn er privilegerede i 5 år, høstpantebreve, grundforbedringslån m. m. og altså også mergellån. Obligationerne i vort land bedømmes og vurderes efter afkastningen og ikke efter sikkerheden, idet vi har det enestående for vor realkredit, at den sidste skal være guldrandet. Kreditforeningen vil give meget større lån, hvis fortrinsretten fjernes. Det gælder om, at de landøkonomiske foreningers topledelse holder fast. Landbruget står i dag ret magtesløse i forholdet til statens skattekrav og til arbejdskraftens lønninger, og skal der gives efter på disse punkter, så skal grundforbedringslån og mergellån rangeres ind lige efter og så tilsidst høstpantebreve. Men det er vigtigt, at mergelselskaberne søger sine mål fremmet i nøje kontakt med de landøkonomiske foreningers topledelse.

Det er en god ting, at afdragstiden kan differentieres, men der mangler måske et vejledende cirkulære fra ministeriet herom. Vi må kunne nå til, at skattemyndighederne godkender kalkning over driften og ikke over formuen. Har man føling med forholdene, ved man, at kalkning og mergling stiller så store pengekrav, at likviditeten kan blive vanskelig, og vi kan let komme i den situation, at den økonomisk mindre godt stillede ikke kan være med, hvis vi ikke havde mergelselskaberne.

Der vil i almindelighed blive kalket og merglet kontinuerligt efter behov, og Hedeselskabets laboratorium har en sådan kapacitet, at det kan svare til meget store krav, når det drejer sig om jordbundsundersøgelser, men med hensyn til oplysninger og forsøg henviser vi til konsulenterne, idet det må være disse, der må være de vejledende, og her må det arbejdsmæssige være i orden. Vi har brug for en udvidet forsøgsvirksomhed for kalk og mergel. Desværre har disse forsøg ikke den samme mulighed for at få tilskud, som gødningsforsøgene, der får tilskud fra gødningsfirmaerne. Det er rigtigt, at fjordengene kræver forsøg på samme måde som marskjorderne, hvor reaktionstallene kan være helt op til 8 og alligevel kræve kalktilførsel.

Direktøren sluttede med at ønske alt godt for fremtidens tekniske udvikling, så den kunne tilpasses til den nye tid, vi var inde i, hvor den alt dominerende faktor er den manglende arbejdskraft.

Kassereren, Th. Møhlholm, Aarup, forelagde derefter regnskabet, der balancerede med 12.003 kr. og udviste en kassebeholdning på 7138 kr.

Beretning og regnskab godkendtes.

Valg

Til bestyrelsen genvalgtes Chr. Nicolaisen, Orten, og Kr. Kvorning Jensen, Vroue, medens Fr. Faber, Hassig, og Christoffersen, Vesterlund, nyvalgtes ved skriftlig afstemning.

Det mangeårige bestyrelsesmedlem J. H. Petersen, Teglgaarden, Flauenskjold, havde frabedt sig genvalg.

Som revisorer nyvalgte Peter Hansen, Lunde, og Rudolf Secher, Stensgaard, Taars.

Fra Skjernegnen

På Hedeselskabets årsmøde i Skjern forelagde direktør Heick forskellige eksempler på landvindingsarbejder omkring Skjern, deriblandt følgende 2 arbejder:

Tamkær. Efter anmodning fra lodsejerne i foråret 1953 udarbejdede distriktskontoret i Varde forslag til såvel hoved- som detailafvanding af ca. 171 ha af Tamkær beliggende i det nordøstlige hjørne af Hemmet sogn. Mod nord grænsende til Lønborg sogn og mod øst mod Sdr. Vium sogn (Sdr. Vium østerhede). Arealet bestod dels af hede og mose, der overvejende var afgravet, dels af relativ nyopdyrket hede og mose.

Der var oprettet 4 nye husmandsbrug, og den resterende del tilhørte 9 andre lodsejere. Der er siden oprettet endnu et husmandsbrug.

Jordbunden består overvejende af sandmuld med et meget varierende humusindhold på sand. I den vestlige del findes mindre partier med et mindre tørvelag og i den østlige del findes et mindre areal med lerunderlag. En del af jorden er af ret ringe bonitet.

Afvandingsforholdene var meget dårlige. Der var gravet en del grøfter i ret ringe dybde gennem de vådeste dele af arealerne. Disse grøfter gennemskar og delte arealerne på en for dyrkning ofte meget uhensigtsmæssig måde og samledes til et fælles afløb i det nordvestlige hjørne af arealet.

For de nyoprettede husmandsbrug var forholdene særlig vanskelige, da halvdelen eller mere af disses areal var mere eller mindre vandlidende og det ikke var muligt for den enkelte lodsejer at foretage afvanding af sin lod.

Efter forundersøgelserne blev projekteret såvel hoved- som detailafvanding, og projektet gik ud på, at hele afvandingen skulle foregå gennem rørledninger.

Der blev kun udarbejdet overslag over hovedledningerne, da man ønskede at se virkningerne af disse, før der toges stilling til detailafvandingen.

I overslaget for hovedledningerne medtoges alle rørledninger på 12,5 cm og derover. Overslaget omfattede ca. 12 km hovedledning i størrelse 12,5 cm til 80 cm og var på 195.000 kr.

Rørledningerne, der var projekteret efter en afstrømning fra det topografiske opland på ca. 1 l/sek./ha, var projekteret således, at alt samledes i en fælles rørledning i den nordvestlige del af arealerne.

Projektet blev forelagt lodsejerne i august 1954 og alle de 13 lodsejere var mødt. 9 lodsejere, med et interesseret areal på 136 ha, underskrev et andragende til Statens landvindingsudvalg om at få arbejdet udført med lån og tilskud efter landvindingsloven. I marts 1955 forelå landvindingsudvalgets bevilling med tilsagn om et tilskud på 55 % og en meddelelse om, at sagen var optaget på beredskabslisten. I juni samme år forelå landbrugsministeriets tilladelse til igangsættelse af arbejdet.

VESTJYLLANDS MERGELFORSYNING

Andelsselskab

udnyttelse af lokale lejer og tilrettelægning af mergelleverancer.

Moderne grab-materiel til rådighed. - Levering af højprocentig mergel fra egne lejer.
Jordbrugskalk og pulv. kalk i fine kvaliteter fra Hillerslev og Mjels Kalkværker.

Alle oplysninger og tilbud fås hos:

TRIER HØJ,
formand,
Vostrup, tlf. Lønborg 43.

KARL BLOCH-NIELSEN,
kasserer,
tlf. Billum 66.

CHR. SIERSBÆK,
næstformand,
tlf. Skjern 396.

PERLITE

superlet mineral, sterilt -
til stiklingeformering

★

Forlang venligst brochure

GARTA A/S

Grønttorvet 15
København, Valby
Telefon 30 34 11

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby - Telf. 2 10 55 (kaldenr. 0 81)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

PLANTELÆRRED

Bedste kvalitet m. farvet kendetråd -
såvel i ruller som i afskårne stykker.

Sejlgarn - Jutegarn
Indhent venligst tilbud hos

FYENS SÆKKEINDUSTRI

v/ Lydia Gaardon
HAYNEGADE 21 • ODENSE • TLF. 13 15 14

RATIN
PRÆPARATER

RATIN, Virginiavej 7, Kbhvn. F. Tlf. Go. *9880

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL FRØHANDEL

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Aktieselskabet

L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 2 71 55 (3 lin.)
Aarhus

Herning Hede- & Discontobank

10—12½, 14½—17
Telefon 5 . 273 . 720

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Tlf. 67 Ulstrup

E. DALGAARD SØRENSEN 1/8
AARHUS TELEF. 578 00

Altid prima røde drænrør

Silkeborg, Herning og omliggende
teglværkers salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterer følgende værker:

A/S Lysbro Teglværker
De Forenede Teglværker,
Lysbro
Bøggild Teglværk, Lysbro
Vinderslevgaard Teglværk
Paarup Teglværk

Bjødstrup Teglværk
Gjern Teglværk
Visgaard Teglværk
Højriis Teglværk, Ikast
De forenede Midtjydske
Teglværker, Herning

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKEFORSIKRING

Telefon Minerva 350
Gensidigt selskab

Vester Farimagsgade 19
København V.

★
Ansvarsforsikring

★
Automobilforsikring

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelser fra 2 til 15 tommer

Indhent tilbud - Tlf. Højslev 3

Kjellerup Betonvarrefabrik ved I. T. Birk

— Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkærsgade telefon 14
FØRER KUN MÆRKEDE VÆRER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
FORLANG TILBUD

BrugRANDERS
 RØB

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands
Kulkompagni

Nørresundby
Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening

Vesterbrogade 15
København V
Telef. 6659 - 5974

„Cimberia“

Tømmerhandel

Aktieselskab

AABENRAA

Indhent tilbud

TLF. 2 01 01

TLF. 3 40 40

Stort farveillustreret katalog
sendes gratis
på forlangende

Stenvad

CEMENTSTØBERI

Telef. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør føres
Altid leveringsdygtig

Teglværkernes

SALGSKONTOR

ESBJERG

Telefon 265 - 546

Drænrør

2"—15"

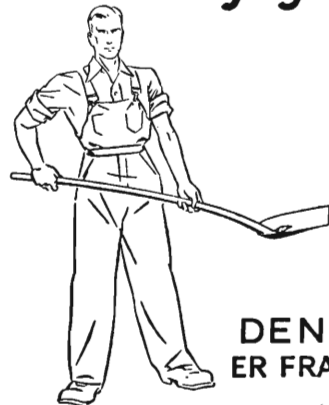
Mursten - Tagsten

Tårnsilosten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

KÄHLERS Teglværk

Korsør

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck GODT-HAAB

Licitationen blev afholdt i november 1955 og det laveste tilbud var på 116.988 kr.

Arbejdet blev straks igangsat og forløb planmæssigt og uden særlig store vanskeligheder. Virkningen blev så god, at detailafvanding er overflødig de fleste steder. Der er derfor meget lidt, der er detailafvandet siden.

Arbejdet blev afsluttet efteråret 1956 og udgifterne til entreprenøren blev 125.112 kr. De samlede anlægsudgifter blev 142.583 kr. Der blev herefter en besparelse efter overslaget på godt 42.000 kr. Lodsejernes udgifter blev 64.162 kr. eller i gennemsnit ca. 375 kr. pr. ha.

Lodsejerne har i dette tilfælde fået en afvanding for en væsentlig mindre udgift end anslået, men med en noget større virkning, end der var stillet dem i udsigt.

Gennemførelse af denne sag bekræfter, at på den relativ let gennemtrængelige jord bør hovedafvandingen gennemføres, inden detailafvanding projekteres.

For at sikre vedligeholdelsen af rørledningerne i fremtiden er alle rørledninger, der vedrører mere end 1 lod, optaget som sognevandløb, og vedligeholdelsen foranstaltet udført af kommunen, der fordeler udgifterne efter den af afvandingskommissionen fastsatte partsfordeling.

Stauning Vesterkær ligger mellem Stauning kommuneplantage i Østerby og St. Skindbjerg i Dejbjerg sogn med afgrænsning mod vest af Mejlby landkanal og mod øst af vejen fra Dejbjerg til Stauning.

Vesterkæret er nabo til foran omtalte kær, og nabovirkningen har hurtigt forplantet sig vestpå, idet en del lodsejere her allerede i efteråret 1956 henvendte sig til filialkontoret i Ringkøbing om planlægning af afvanding af kæret. Forundersøgelse fandt sted i sommeren 1957 og projektet blev forelagt lodsejerne ved eet møde i april 1958, hvor det blev vedtaget med stor majoritet. Af 29 lodsejere med ialt 6601 parter stemte 19 lodsejere med 4928 parter for, 1 lodsejer med 326 parter imod gennemførelsen, medens resten ikke var mødt eller undlod at stemme. Landvæsenesnævnet for Bølling-Nørre Herreder afsagde derpå kendelse om, at projektet skulle fremmes, og — iflg. ny afstemning — fremmes som grundforbedrings-sag.

Vesterkæret omfatter ialt ca. 200 ha, men deraf er mindre end halvdelen vandlidende. Arealet er for de østlige to tredjedele vedkommende gennemskåret af mange øst-vestgående smålavninger, der breder sig ud til større samlede flader, jo længere man rykker vestpå indenfor området. Den østlige halvdel har slet intet afløb i øjeblikket, mens den vestlige halvdel har afløb til Mejlby Landkanal gennem to mindre grøfter, henholdsvis i nordsiden og sydsiden af arealet.

Jordbunden i alle lavninger består af geest (vestjydsk: gjæst), d. v. s. sand- eller lidt klægblandet tørvemor (20—60 cm) på sandunderlag. Geestengene var tidligere gode slæt- og græsningsenge, men er lidt efter lidt taget ind til dyrkning i de senere år. Kun en mindre del ligger tilbage som lyngbakker og risbegroet kær og sump, og mens disse linier skrives formindskes disse arealer time for time.

Afvandingen trængte sig derfor stærkt på, idet lodsejerne kun kunne udnytte deres arealer 4—5 måneder om året og ofte løb risiko for, at en ellers god afgrøde »drukned« ved høst. Hestetrækraftens afløsning af traktorer har også gjort det helt galt, idet sidste jo ikke er så »terrængående« som første.

Selskabets forslag gik ud på — under hensyntagen til de vandlidende partiers beliggenhed, højdeforhold og form — at afvande arealet ved et system af rørledninger anbragt direkte midt i lavningerne uden hensyntagen til skel. Fra det foranømtalte Stauning kær havde man erfaring for, at en sådan fremgangsmåde ville give tilstrækkelig afvanding af det meste areal. Skulle det enkelte steder ikke slå til, ville det være let at supplere med enkelte detailledninger ad åre. Der blev regnet med afstrømninger og rørtyper som i Stauning kær, og disse pakket med ca. 5 cm tyk vulst af tørvestrøelse eller -smuld helt rundt om stødfugerne for at undgå sandindtrængen i rørene. Strøelsen beregnedes indkøbt, da de forhåndenværende materialer de fleste steder var gennemgroet af rødder og ikke til at findele tilstrækkeligt.

Ialt omfattede projektet opgravning og udplanering af ca. 1300 m³ fyld, nedlægning af ca. 10,2 km 8—60 cm rør med forbrug af ca. 320 m³ pakningsmateriale, nedsætning af 73 brønde og nedlægning af to rørbroer.

Udgiften ved arbejdet blev anslået til 145.000 kr. for et direkte interesseret areal på ca. 74 ha. I virkeligheden er interesseområdet dog meget større, da lavningerne ligger på en sådan måde mellem de høje partier, at bearbejdning af disse kun vanskeligt lader sig udføre, før lavningerne er blevet tørre om foråret.

Stauning kommune indvilgede i at forestå arbejdet og søgte lån samt tilskud til arbejdet efter grundforbedringsloven. Bevilling til igangsættelse forelå den 8. september 1958, og arbejdet blev påbegyndt omgående, efter ved licitation at være overdraget dræningsmester Anders Pedersen, Hee, til udførelse for en sum ca. 20.000 kr. under overslaget. Lodsejernes nettoudgift kan herefter berenes til gens. ca. 1000 kr. pr. ha.

Som følge af vanskelig jordbund (flydesand) har arbejdet været standset i december, januar og februar måneder, men er nu i fuldt sving og kan påregnes afsluttet nogenlunde rettidigt til 1. maj.

Virkningen viser sig omgående, og allerede nu kan konstateres, at der ikke bliver brug for yderligere detailafvanding, således at udgiften for lodsjerne må anses for rimelig.

For begge kærs vedkommende gælder, at adgangsvejene til parcellerne er meget dårlige. Efter anmodning fra lodsejerne og Stauning kommune har man derfor projekteret nye veje, anbragt på hensigtsmæssig måde i arealerne. Ialt er der nu vedtaget at udføre 8—9 km. Udgiften ved opfyldning, afrømning af jord samt opsætning af vejene afholdes af lodsejerne i fællesskab og fordeles ligeligt pr. arealenhed. Selve arbejdet udføres af traktor-entreprenørfirmaer efter licitation. Når arbejdet er afsluttet, optager Stauning kommune vejene som kommunale, gruser disse og overtager den fremtidige vedligeholdelse. Sognerådet gør dette, fordi man er interesseret i at indvinde nyt område for bebyggelse i den nordøstlige del af sognet, med en gennemgående vej mere fra Mejlby til Knudgaard, og man kan kun prise dette initiativ og fremsyn fra sognerådets side.

Vejarbejdet er begyndt, og den første statsejendom bygget ved den nye vej i Vesterkæret, een er projekteret i Andrup kær, og flere følger antageligt snart efter.

Som følge af vejarbejdet har kontoret — i samarbejde med landinspektør Lindhardt, Skjern, — været medvirkende til at få en mindre jordfordeling gennemført i den midterste del af Vesterkær, idet 42 ha fordelt på 13 parceller var meget uheldigt arronderet med trekantede og kileformede parceller. Ved en regulær jordfordeling lykkedes det at opnå rektangulære skif-

ter for samtlige parceller her. Lodsejerne har frivilligt tiltrådt fordelingen, som delvis er gennemført i foråret og som afsluttes indeværende efterår.

Et smukt eksempel på hvor langt, der kan nås, når samarbejdsvillie og fællesfølelse er til stede.

I få ord —

* * *

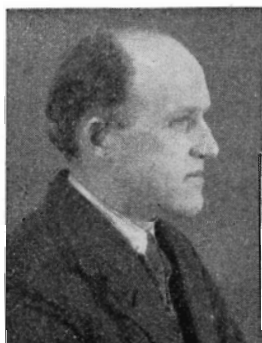
Hedeselskabets bestyrelse holdt den 30. september møde i Slagelse og besøgte efter mødet det store og meget omtalte landvindingsarbejde omkring Åmosen med tunnelbygningen ved Bromølle for et stykke af åen.

*

Den 1. november fratræder skovrider F. H. Aaskov, Grindsted, efter ansøgning på grund af en øjensygdom sin stilling som skovrider for Hedeselskabets distrikt omkring Grindsted.

Ved sin 60-års fødselsdag den 14. september blev skovrider Aaskov på mange måder hædret for sin mangeårige dygtige indsats i plantager og plantningsforeninger på egnen. Det hilses overalt med beklagelse, at han allerede nu må gå over i pensionisternes række.

Som hans efterfølger er fra samme dato udnævnt skovrider G. Bundesen, der i nogen tid har fungeret med tjeneste på distriktet.

Skovrider F. H. Aaskov.

*

Hedeselskabets skovridere

Til skovrider for Hedeselskabets sydøstjydske distrikt med bopæl i Guldager er fra 1. oktober udnævnt C. Philipsen, der hidtil har gjort tjeneste ved hovedkontorets plantningsafdeling.

*

Det tyske »Program Nord«

I det tyske fagblad »Innere Kolonisation« findes i augusthæftet en meget grundig oversigt over, hvorledes forbundsrepublikken har gennemført arbejdet med at få placeret flygtningene fra Østtyskland og samtidig opdyrket øde jord, og oversigten beskæftiger sig navnlig med Slesvig-Holsten, hvor omkring 1950 225.000 flygtninge var anbragt, deraf 122.558 i landkommuner. Ved opdyrkning af hede og mose og udstykning i Slesvig-Holsten er der her siden 1946 årligt oprettet gennemsnitligt 1640 nye landbohjem mod gennemsnitlig fra 1892—1945 kun 184 årligt. Det er ialt 19.364 ejendomme med et samlet areal på 103.046 ha. Den udførte nyopdyrkning i 1946—57 drejer sig heraf alene om 95.500 ha, hvoraf flygtninge har overtaget 71.200 ha.

For Slesvig-Holsten drejer det sig om 17,5 % af de 586.600 ha, der i hele Tyskland i samme periode er anvendt i flygtningeforsorgen.

I samme nummer oplyses det, at det tyske »Program Nord« har til-

let mål at forbedre forholdene i Slesvig-Holsten for ca. 500.000 ha landbrugsjord. Indtil 1. april 1958 er anvendt 185,4 millioner d. m.

*

Funktionærkursus i Viborg

I dagene 17.—19. september havde Hedeselskabet arrangeret kursus for selskabets funktionærer på Gymnastikhøjskolen ved Viborg, således som der efterhånden er tradition for hvert andet år. Henimod 300 funktionærer fra

Under funktionærkursus'et på Gymnastikhøjskolen ved Viborg tog fotografen dette billede, der fra venstre viser direktør Heick, forstander Krøigaard, professorerne Dahl, Aslyng og Tovborg Jensen og yderst til højre fhv. forstander Karsten Iversen.

hele landet deltog i kursus. Foredragsholderne var konsulent Frode Olesen, Hjørring, professor, dr. phil. J. M. Lyshede, København, professor S. Tovborg Jensen, København, statsskovrider G. Bergsten, København, amtsvandinspektør V. A. Bundgaard, Aalborg, magister A. Andersen og assistent Haahr, Risø, og forstander Poul Bahnsen, København.

*

Direktør G. Kirk Christiansen, Billund, har skænket Billund sogn 15 tdr. ld. hede, der skal henligge urørt som hede, og i forbindelse hermed har han givet tilsagn om 50.000 kr., således at der i tilknytning dertil kan skabes et anlæg med stadion og sportsplads.

*

I forbindelse med at skovrider K. N. Kierkgaard på grund af fratrådte ved Palsgaard statsskovdistrikt og den 1. oktober afløstes af A. G. Elmquist, har Statsskovdirektoratet gennemført en

omlægning af en del af distriktet, der hidtil har været langt det største statskovdistrikt. Store Nørlund plantage er med sine 2076 ha for fremtiden underlagt Randbøl statsskovdistrikt, hvorved distriktets skovrider H a l s s k o v - H a n s e n får sit virkeområde næsten fordoblet.

*

Pindstrup Mosebrugs store fabrik i Lille Vildmose for fremstilling af tørvestrøelse og briketter.

*

A/S Steen Blicher holdt den 29. september generalforsamling på formandens, direktør Finn Hjerl-Hansens kontor i København. Forskellige mindre vedtægtsændringer vedtoges, og i stedet for direktør C. E. Flensborg, der på grund af alder ikke ønskede genvalg til bestyrelsen, indvalgte sognefoged Mads Hindhede, Lem. Driftsregnskabet balancerede med 323.126 kr. og udviste et driftsoverskud på 28.502 kr. Status balancerer med 535.530 kr. Driftsoverskudet overførtes til reserverne, idet det vedtoges ikke at betale udbytte. Reserverne udgør derefter 326.701 kr. og erstatningsfondet 149.328 kr. Aktiekapitalen er 47.600 kr.

*

Statsskovene 1957—58

Statsskovdirektoratet har udsendt sin oversigt for året 1957—58, omfattende et totalareal på 83.093 ha, hvoraf 64.412 ha er bevokset. Hugsten har ialt udgjort 390.615 m³, der har givet en bruttoindtægt på 34.146.000 kr.

Nettooverskudet uden fradrag af forrentning har været 8.615.000 kr. Skovenes værdi er ansat til 92,5 millioner kr. Det er 17 % af Danmarks samlede skovareal, der ejes af staten. Træartsfordelingen er taget under eet: 25 % bøg, 7 % eg, 6 % andet løvtræ og 62 % nåletræ, men tager man hedeskovdistrikterne for sig stiger nåletræprocenten til 90, medens den i de egentlige skovdistrikter er på 43 %.

I hedeskovdistrikterne, der omfatter Tisvilde-Frederiksværk, Klosterheden, Ulfborg, Feldborg, Viborg, Palsgaard, Randbøl og Lindet med et totalareal på 39.263 ha, hvoraf 27.218 ha er bevokset, er der ialt hugget 73.825 m³ med en gavntræprocent på gennemsnitlig 71, men den svinger naturligtvis en del, idet f. eks. Klosterheden er nede på 33 % gavntræ og Lindet er oppe på 86 % gavntræ. I de samme distrikter er der gennemsnitlig hugget 2,7 m³ pr. ha, men det må tilføjes, at den planmæssige hugst skulle have været 3,5 m³ pr. ha. I Klosterheden og Ulfborg er kun hugget henholdsvis 1,2 og 1,0 m³ pr. ha, men i Randbøl og Lindet 5,6 og 4,4 m³ pr. ha.

For alle statsskovene er der i gennemsnit hugget 6,1 m³ pr. ha, hvad der også er den beregnede gennemsnitshugst.

Statsskovene har i det pågældende år anlagt kulturer på ialt 1113 ha, deraf i hededistrikterne 649 ha, noget mere end det forud planlagte. 33 skovridere og 107 skovfogeder er ansat i statsskovene, hvis samlede personale udgør 180 personer.

Hedeskovdistrikterne er der i det pågældende år brugt mange penge på, idet de har givet et underskud på ialt 247.800 kr. Feldborg, Randbøl, Palsgaard og Lindet har dog givet et nettoudbytte pr. ha bevokset areal på henholdsvis 42,6 — 21,5 — 59,2 og 81,8 kr. De er bogført til en værdi af 6,1 mill. kr., men efter den 11. alm. vurdering ansat til 16,6 mill. kr.

*

A/S Sønder Omme plantage

skiftede på sidste generalforsamling formand, idet amtmand *Herschend* efter 22 års virke er blevet afløst af amtmand *Wamborg*, Vejle.

Den 50-årige plantage er på 823 ha, hvoraf kun ca. 20 ha endnu er hede. Driftsregnskabet balancerer med 81.913 kr. og viser et overskud på 13.168 kr. Til bestyrelsen er i stedet for afdøde direktør *N. P. Lange*, Vejle, valgt skoleinspektør *H. J. Bruun*, Vejle. Gårdejer *Ole Dejgaard* genvalgtes.

*

A/S *Bjørslev plantage* ved *Kibæk* udbetaler i år 15 % i udbytte.

*

Fjelstrup hede sydvest for *Kibæk*, som A/S *Jydsk Landvinding* under Hedeselskabets ledelse i de sidste par år har opdyrket og som nu er under udstykning efter at *Jordlovsudvalget* har overtaget arealerne, vil få gennemført læplantning i markskel og ejendomsskel efter særligt udarbejdede planer. Hele det 300 ha store areal tilplantes med læhegn som et forsøgsområde, således at de nye husmænd ingen omkostninger pålægges, men til gengæld forpligter sig til at vedligeholde og værne læhegnene, bl. a. mod kreaturskader.

*

Skandia-kalk

Alle arter jordbrugskalk

Skandinavisk Kalk og Kridt 1/5

Aalborg: Telefon 2 92 55

Driftskontor: Tlf. Sdr. Tranders 147

Brostrøm^s

Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV
Hårdføre og veldrevne arter
for enhver formål

STRYG elektrisk...

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer

Tjæreborg Cementstøberi,

Hurtig levering Telefon 21 Reel betjening

ELEMENTBROER

Jernbetonspunplanker — Specielle emner efter opgave.

N. SKYTTE

Ringkøbing Cementvarefabrik - Tlf. 801—802

Videbæk Cementvarefabrik - Tlf. 214

Alt i betonvarer efter D. S 400

Nivaagaard Teglværk

Nivaa - telefon nr. 9

Drænrør - Mursten - Teglblokke - Tentordæk

FIONA MUFFEKIT

*-gør arbejdet lettere
og muffen tættere*

FAAS HOS
TØMMERHANDLERE
BYGNINGSMATERIALE-
FORRETNINGER
SAMT STØRRE BETONVAREFABRIKER

SVENDBORG TAGPAP- OG CEMENTVAREFABRIK
TELEFON 66

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Lørdag: Kl. 9—13

Aftenekspedition:

Fredag: Kl. 19—20

Filialer:

Karup

Flyvestation Karup

Mammen

Løgstrup

Røde drænrør

føres altid på lager fra 2"
til 3" - Tilbud til tjeneste

**A/S Gammelgaard
Teglværk**

Telefon 187 - Skive

Holstebro betonvarefabrik

v. Anton Madsen

Holstebro . Tlf. 3

Alt i Betonvarer

indenfor

Dansk Ingeniørforenings

Normer

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

ØLGOD

Telefon 59

AALBORG
AKVAVIT.

Det gensidige Forsikringselskab
»Dansk Plantageforsikringsforening«

Driftsregnskab for året 1. april 1958—31. marts 1959.

<i>Indtægt.</i>		<i>Udgift.</i>	
Kassebeholdning pr. 1/4 1958	kr. 12.330,34	Udbetalt erstatning	kr. 26.280,00
Indskud af 899 ha à 1 kr.	» 899,00	Abonnement på Falck	» 2.000,00
Præmie	» 33.111,50	Køb af obl. 5 %, nom. 2000 kr.	» 1.770,28
Renter	» 6.797,64	Sagføreromkostninger m. m.	» 2.095,80
1 udtr. obligation	» 2.000,00	Administrationsudgifter	» 7.300,64
Refunderede erstatninger	» 339,40	Kassebeholdning pr. 31/3 1959	» 16.031,16
	Kr. 55.477,88		Kr. 55.477,88

Status pr. 31. marts 1959.

<i>Aktiver.</i>		<i>Passiver.</i>	
Beholdning af obligationer, nom. 175.100 kr.	kr. 133.378,00	<i>Reservefond:</i>	
Kasse-, bank- og giro- beholdning	» 16.031,16	For sidste år	84.413,09
	Kr. 149.409,16	Årets overskud	9.996,07
			kr. 94.409,16
		<i>Tekniske reserver:</i>	
		Skadesreserve	» 55.000,00
			Kr. 149.409,16

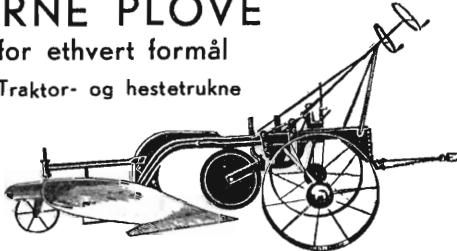
B. Steenstrup. /P. **Ditlev Petersen.** Regnskabet revideret. Intet at bemærke.
 Direktion. Kasserer. September 1959.

F. C. Winther. Fr. Heise.

I bestyrelsen for Det gensidige Forsikringselskab »Dansk Plantageforsikringsforening«.
 25. september 1959.

Chr. Lüttichau. A. Olufsen. Aage Holm.

MODERNE PLOVE
 for ethvert formål
 Traktor- og hestetrucke

Bovlund 24" traktorplov, type 9 H

Hedeselskabet bruger „Bovlund“ plove
Plovfabrikken »Bovlund«
 H. WILKENS
 Bovlund pr. Branderup J. Telefon: Branderup J. 66

**HAMMERUM
 HERREDS**
 Spare- og Laanekasse
 Herning - Telf. 10 . 314
 Østergade 6
 Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Frøavlscenret
HUNSBALLE
 Holstebro - Tlf. 533
 Frøavl og frøhandel

GENERAL MOTORS AUTOMOBILER
 Lager af gode, brugte vogne

PETER HENRIKSEN
 DUMPEN 12-14
 Telefoner 1250—1251—1252—874
VIBORG

Stort autoværksted . Malerværksted . Fabrik for cylinder service
 Diesel autoelektrisk afdeling . Lager af reservedele og tilbehør

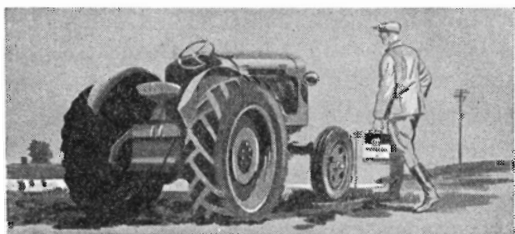
I LANDBRUGETS TJENESTE

rigtig smøring = bedre økonomi

En olie til alle typer benzinmotorer

ESSO MOTOR OIL opfylder fire vigtige krav: den sikrer den bedste smøring, giver let start i koldt vejr, den er selvrensende, og den holder forbruget nede på minimum. De tekniske årsager til disse fordele er følgende: ESSO MOTOR OIL har et højt viskositetsindeks, d. v. s. olien er letflydende, når den kolde motor startes, og holder den gunstigste sværelse, når motoren arbejder og har sine normale, høje temperaturer.

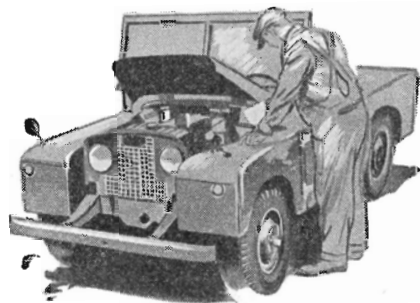
ESSO MOTOR OIL udmærker sig desuden ved stor kemisk stabilitet ved høje temperaturer og et meget lavt stivningspunkt.

Af de seks SAE numre anbefales Esso Motor Oil 10 W og 20 W foruden til benzinmotorer også til hydrauliske systemer på bl. a. traktorer og til smøring af elektromotorer.

Noget helt EXTRA indenfor olie ...

Med ESSO EXTRA MOTOR OIL er skabt en helt overlegen olie, som er et udtryk for de sidste fremskridt indenfor multigrade HD olie. Foruden at være selvrensende befrier den motoren for skadelige koks-afsætninger. Dens indhold af specielle additiver beskytter motorens lejer mod tæring, giver lettere start, mindre motorbankning og øget acceleration.

Gennem omfattende praktiske kørselsforsøg — hvor motorsliddet blev målt med hidtil ukendt nøjagtighed ved anvendelse af radioaktive motordele — førtes det videnskabelige bevis for, at ESSO EXTRA MOTOR OIL sikrer mindre motorslid end nogen anden olie — ESSO EXTRA MOTOR OIL betyder topydelse og mindre benzinforbrug — med andre ord: en olie i særklasse.

Specialolie til hurtiggående dieselmotorer

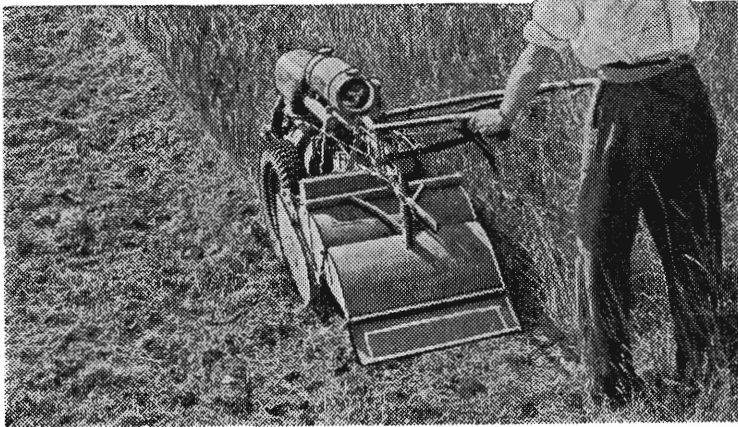
ESSOLUBE HD er fremstillet på de fineste grundolier og indeholder additiver af særlig betydning for hurtiggående dieselmotorer.

Denne olie er en effektiv sikring mod korrosionsangreb, skadelige afsætninger og forbrændingsrester på stempelringene — med andre ord: den nedsætter risikoen for, at stempelringene sætter sig fast. ESSOLUBE HD bevarer sin sværelse selv ved meget høje temperaturer — den reducerer derfor olieforbruget til et minimum og sikrer hurtig og let start selv i den strengeste frost.

ROTARY

☆ *Stjernen blandt jordfræsere*

Der findes en ROTARY model til ethvert arbejde

- MODEL GEM** 20" arbejdsbredde, 6 hk 4-takts 1-cyl. benzinmotor, 24" & 30" arbejdsbredder, 9,8 hk 4-takts 2-cyl. benzinmotor, 3 fremad- og 1 baggear, friktionskobling ved fræsertromlen.
- MODEL BANTAM** 10" & 14" arbejdsbredde, 2,35 hk 4-takts 1-cyl. benzinmotor, 4 fremadgear, fræsertromlen er let aftagelig.
- MODEL BULLFINCH** 10" arbejdsbredde, 1,25 hk 4-takts 1-cyl. benzinmotor, 2 fremadgear, fræsertromlen kan gøres 15" bred og er let aftagelig.

ROTARY jordfræsere er forsynet med de kendte selvskærpnde knive af en meget fin kvalitet. ROTARY har dybderegulering. ROTARY kan forsynes med forskellige redskaber, hvilket giver større udnyttelse af maskinen.

ROTARY er en gammel kending i gartnerier, frugtplantager, planteskoler, land- og skovbrug.

De opnår en hurtig og økonomisk kultivering og rensning med ROTARY jordfræsere.

ROTARY sælges på lempelige betalingsvilkår.

Forhandlere og service overalt i landet.

KUPON

H. T. 13

LANGREUTERS, Gl. Kongevej 3, København V., telefon Hilda *1090

De bedes uden forbindelse sende mig brochurer, priser og betalingsvilkår over ROTARY jordfræsere.

NAVN: _____

ADRESSE: _____